

A munkásság és a tisztviselő

III.

A természet folyamata tehát nem igazolja azt az ellentétet, mely a testi és szellemi munka közé az osztály-társadalomban lélelődött. Ennek a válaszfalnak rögtön le kell dőlnie, míhelyt az osztálymentes társadalomban a leegyszerűsödött gazdasági viszonyok éreztetni fogják a társadalom egyéb terein is egyszerűsítő és kijózanító hatásukat.

Az osztálymentes társadalom arra fog törekedni, hogy minden tagját a lehető legnagyobb kultúrával lássa el, hogy minden testi munkás egyszersmind szellemi munkás is legyen. Bizonyos, hogy mindenkoron fenn fognak maradni, különbségek az egyes értelmiségek között. És a nagyobb értelmiségnek magától fog jutni vezető szerep mindenhol, ahol a társadalom érdeke ezt megkívánja. Ezt a vezetés szerepet önként juttatja majd a társadalom a legértelmesebb tagoknak, mert az osztálykülönbségek megszűntével ez a vezető szerep nem válhatik politikai elnyomó szereppé. Hiszen már a proletárforradalmnak mai idején is a politikai vezetők értelmiségük révén jutnak a vezető szerephez, anélkül hogy politikai kiváltság-hoz is jutnának.

Am a proletárdiktatura csak az első tapogatózó lépés efelé az

osztálymentes társadalom felé. Az osztálykülönbségek nem csak megvannak még, de élesebbek, mint bármikor. A kapitalizmus rossz-hiszemű ideológiái nehezdednek az agyakra és még az azonos gazdasági helyzetű proletariátus egyes rétegeit is különböző állásfoglalásra bírják a proletárforradalommal szemben. Különösen az értelmiség az, melyet a burzsoázia meg tudott mérgezni és a proletariátusnak, illetve a proletariátus ama leghaladottabb részének, mely a forradalmat vezet, aggodalmasan kell ügyelnie arra, hogy a termelés vezetésének jelszava alatt a politikai vezetést ne követelhesse magának senki. A politikai vezetés ebben a proletárforradalmban nem lehet másé, mint a proletariátusé. Mert ennek a forradalomnak céljai a proletariátus gazdasági helyzetéből és a termelő munkában elfoglalt helyéből tüzetek ki.

A szellemi munkások sokáig szolgálták a kapitalizmus osztályelnyomó céljait. A proletariátus nem kívánja a szellemi munkásoktól,

*Prüder
Liszt*

hogy őt szolgálják. (E szó szolgáljában), csupán azt, hogy olvadjanak bele a proletariátusba és ismerjék el azt az igazságot, hogy a szellemi felsőbbség, melyhez a kapitalista társadalomban jogosulatlan kiváltságképpen jutottak, politikai kiváltságokra és politikai vezetésre nem jogosít. Politikai vezetésre a proletárságnak nincs szüksége. A tömegcselekvés mai

korszakában a politikai lett s a politikai vezetés mindinkább maguknak a tömegeknek a kezébe tevődik át. És minél inkább alkalmas lesz a proletárdiktatura arra, hogy a proletariátus elől a politikai cselekvés akadályait elhárítva a nép széles rétegeit politikai tevékenységbe vonja, annál inkább érző fog a tömegek politikai önállósága, politikai öngazgatási képessége. A proletárdiktatura a kultúra általános emelésével is segítségére fog lépni ennek a folyamatnak.

A testi munkának már a kapitalizmus fejlődése folyamán mindinkább kisebb szerep jutott. A munkás, kinek főfeladata a termelésben mindinkább a gép működésének a figyelése és annak szakszerű kezelése lett, mindinkább szellemi funkciókat végzett. A technika az osztálymentes társadalomban eddig nem is álmodott haladást fog tenni, s előre látható, hogy a jövő társadalmában a testi munkának mindig kisebb szerep fog jutni.

A termelésben közvetlenül részt

nem vevő hivatalnok munkájára ki sem térünk, mert hisz az a leg-löbbször alacsonyabb rendű munka, mint sok testi munka.

Végül még egy kérdést tárgyaljunk meg. Ez az összeített emberi munka jutalmazása a proletárdiktatura alatt. Említettük, hogy le-mérni a szellemi munkának össze-tettséget a testi munkával szemben nem lehet. Könnyen megeshetik, hogy a társadalom, nem juttat annyi használati értéket a terme-lést vezető szellemi munkásnak, a-mely elvégzett munkájával egyenlő értékű. Ez a proletárdiktatura alatt, melyben az az elv uralkodik, hogy mindenki az elvégzett mun-kája arányában jutalmaztassék, sé-relem. De ha a forradalom ügyé-ért a proletariátus annyi áldozatot képes hozni, mint amennyit a fronton végezve, a gyárban nehéz testi munkát végezve és otthon éhezve tényleg hoz, akkor a haszná-lati javak mai szükségése mellett ez a sérelem akaratlanul okozott sérelem, mely a testi munkást épp úgy sújtja, mint bárki más.

A proletárdiktatura megerősödé-sével, a burzsoázia letörése után kialakuló osztálymentes társada-lomban a munka értékelésének alapelve megváltozik, a társada-lom tagjai minden képességüket szívesen fogják a társadalom ren-delkezésére bocsátani. Az így jól megszervezett termelés a használati értékek oly nagy tömegét fogja eredményezni, hogy mindenki üsz-

szes szükségleteit teljesen kielé-gítheti majd. Akkor aztán mind-egy lesz, hogy ellenértékül ki mennyi munkát ad a társadalom-nak, hogy ez a munka testi vagy szellemi-e, a fontos csak az lesz, hogy mindenki a képességeitől telót adja.

A mai forradalom további me-nele meg fogja értetni a munkás-sággal, hogy a tisztviselő szellemi vezetésére a termelésben szüksége

van és a munkásság igyekezni fog ezt a munkát megfelelően jutal-mazni. De talán meg lehet értetni a tisztviselőkkel is, hogy a proletárdiktatura mai helyzetében a termelés vezetését nem ké-pes a teljesített munka ará-nyában megjutalmazni, de más-részt a szellemi felsőbbiséget nem akarja és nem akarhatja politikai kiváltságokkal felruházni. Ez az alapkérdés ebben a kérdésben és ennek a megoldása a forradalom további menetén csak akkor fog át-hidalhatlan ellenségeskedést szüdni a két réteg között, ha a tisztviselők

nem ismerik föl, hogy a kapitalis-ta társadalomból átvett örökség: a testi munkásoktól való elhatároló-dás politikai kiváltságok útján, a proletárdiktatura veszélyeztetését jelentené. S ha a tisztviselők min-den apró félreértést, minden kis tévedést, minden kis sérelmet a proletárdiktatura kérdésével hoz-nának kapcsolatba, s a proletárdik-taturával szemben nem volnának képesek azt a forradalmi álláspont-ot elfoglalni, melyet a proletariát-us egész önkudatos része vele szem-ben elfoglal, akkor a proletariátus nem fog kiméletet ismerhetni. A proletárforradalom éppen a forra-dalom sikere érdekében és annak menetén, minden nem tökéletesen forradalmi elemet kénytelen kilökní magából, amely nem képes a for-radalom feladataihoz alkalmaz-kodni. De ez a megrázkódtatás sem a testi munkásnak, sem a szel-lemi munkásnak nem volna ér-deke, mert mindkettőnek csak egy lehet az érdeke: a forradalom me-netét a legkevesebb rázkódtatással zavarní.

Rudas László.

Vörös Újság 6/9